

I. Czytanie ze zrozumieniem

Bosman i Tomek jechali obok tarantasu*. Cicho rozmawiali. Głównym powodem przyjęcia gościny u Buriatów była troska o Smugę. Bosman wprawdzie udzielił mu doraźnej pomocy, ale przecież niewiele znał się na medycynie. Nie wiedział też, w jaki sposób należało go daleko leczyć. Oczywiście owe buriackie „zamawianie choroby” przez „świętego” lamę mocno trąciło szamanizmem, głęboko jeszcze zakorzenionym wśród Buriatów.

Bosman powątpiewał w wyniki szarłatańskiego leczenia, a nawet obawiał się trochę, czy przypadkiem nie pogorszy ono stanu zdrowia Smugi. Nie widział jednak na razie innych możliwości pomocy osłabionemu przyjacielowi.

- Niech pan będzie dobrej myśli – pocieszył go Tomek. – Ojciec mówił mi kiedyś, że lamowie znają skuteczne leki na różne choroby.

- To po jakiego licha robią śmieszne sztuczki? – dopytywał się bosman. – Któż to dzisiaj wierzy w zamawianie choroby lub wypędzanie jej ducha z ciała człowieka?!

- Lamowie prawdopodobnie czynią to w celu łatwiejszego oddziaływania na wyobraźnię prymitywnych ludów. (...) Postaram się jakoś to panu wyjaśnić. Otóż według szamanistów cały świat zapełniają duchy dobre, czyli białe, i złe, czarne. Rolą szamanów było odgadywanie woli tych duchów, zjednywanie ich życzliwości oraz odwracanie ich złych zamiarów względem ludzi. Czynili to zaklęciami i wróżbami. Duch przywoływany przez szamana miał jakoby wstępować w niego i przemawiać jego ustami. Tym samym wszystko polegało na zręczności oraz fantazji szamana. Wypędzanie ducha choroby odbywało się również za pomocą różnych sztuczek, jak: spalanie odurzających ziół, bicie w bęben pokryty tajemniczymi znakami, tańczenie w odpowiednim stroju i śpiewanie. W końcu szaman sam ulegał podnieceniu, padał na ziemię i walczył ze złym duchem. Lamowie, jako krzewiciele nowej religii, musieli liczyć się z głęboko tutaj zakorzenionymi szamańskimi zwyczajami. Toteż niektóre obrządku wcieliłi do lamaizmu i w ten sposób pozyskali Mongołów dla swej wiary.

- Ależ, brachu, to cała szopka! – roześmiał się marynarz.

Alfred Szklarski, *Tajemnicza wyprawa Tomka*. Wydawnictwo „Śląsk”, Katowice 1988, s. 132.

* tarantas – powóz podróżny.

1. Bosman powierzył chorego przyjaciela Buriatom, ponieważ:

- A) był ciekaw ich medycyny B) spodziewał się pomyślnego wyniku leczenia
 C) nie chciał obrazić „świętego” lamy D) nie miał wyboru

2. Lama „zamawiał chorobę”, aby:

- A) zdobyć zaufanie tubylców B) spełnić wolę bosmana
 C) doprowadzić do walki dobrych i złych duchów D) wprowadzić chorego w trans

3. Buriackie metody leczenia odwoływały się do:

- A) wiedzy medycznej B) zabobonów C) wieloletnich doświadczeń D) krajowych autorytetów

4. Leczenie według szamanów polegało na:

- A) zaaplikowaniu choremu ziół B) uroczystych tańcach wokół chorego
 C) stworzeniu odpowiedniej atmosfery D) porozumieniu z duchami

5. Według Tomka narzędziem do uzdrowienia chorego były:

- A) sztuczki szamanów B) mongolskie leki C) duchy białe i czarne D) „zamawiania” choroby

6. Buriaci wierzyli, że:

- A) złe duchy unikają ludzi B) dobre duchy nie wstępują w szamana
 C) szaman walczy ze złym duchem D) dobre duchy zawsze ulegają lamie

II. Nauka o języku

7. Nieodmienną część mowy zawiera zdanie:

- A) Pożyczył mu książkę. B) Przeczytała im ten pamiętnik.
 C) Już zrozumiał jego intencje. D) Mnie się to podoba.

8. Nieprawidłowo zastosowano liczebnik w zdaniu:

- A) Pojechali w czworo koni. B) Zajął się pięciorgiem dzieci.
 C) Patrzyło w niego dwoje groźnych oczu. D) W gnieździe było troje orlich piskląt.

9. Zdanie *Przed chwilą chyba nikt nie wiedział o tym strasznym zdarzeniu.* – zawiera:

- A) 1 spójnik B) 1 partykułę C) 1 przyimek D) 1 zaimek

10. Przecinek należy postawić przed spójnikiem w zdaniu:

- A) Nie chciał poczekać ani chwili dłużej. B) Przyniesie ciastka lub czekoladki.
 C) Nie wie albo nie chce powiedzieć. D) Zgadza się lecz stawia warunki.

11. Nieprawidłowo zastosowano zaimek w zdaniu:

- A) Powiedz mu to. B) Jego zapytaj. C) Daj mnie długopis. D) Nie znam cię.

12. Imiesłowem przymiotnikowym jest wyraz:

- A) związany   B) licząc   C) powiedziano   D) wzięwszy

13. Nieprawidłowo utworzono imiesłów:

- A) robiwszy   B) zaniósłszy   C) czekający   D) pokazawszy

14. Nieprawidłowo zastosowano imiesłów w zdaniu:

- A) Chodząc tędy, podziwiam krajobraz.   B) Patrząc na niego, ogarniały ją różne myśli.
 C) Czekając na nią, strasznie się nudził.   D) Czytając list, ciągle płakała.

15. Zdaniem bezpodmiotowym jest wypowiedzenie:

- A) Był tam bardzo krótko.   B) Dużo czasu zabrało nam smażenie naleśników.
 C) Tylko chorzy mogą spodziewać się pomocy.   D) Cały czas grzmiało i padało.

16. Synonimami są wyrazy:

- A) postępowy, anachroniczny   B) współczesny, współczesność
 C) infantylny, inwazyjny   D) antyczny, starożytny

17. Słownik języka polskiego zawiera przede wszystkim informacje dotyczące:

- A) pisowni wyrazów   B) etymologii wyrazów   C) znaczenia wyrazów   D) poprawności językowej

18. Błędnie napisano:

- A) ponadto   B) wzamian   C) w ogóle   D) na pewno

III. Literatura

19. W rozmowie z lisem Mały Książę przekonał się, że:

- A) „nic dwa razy się nie zdarza”   B) „najważniejsze jest niewidoczne dla oczu”
 C) „miło szaleć, kiedy czas po temu”   D) „jesteśmy na złość stale w kratkę”

20. Książka pt. „Mały Książę” jest parabolą, czyli:

- A) w krótkiej formie zawiera wiele treści
 B) posługuje się różnymi środkami stylistycznymi
 C) ilustruje ogólne prawdy o człowieku i jego losie
 D) przekazuje ważne informacje o wydarzeniach na świecie

21. W Jokohamie bohater książki pt. „W 80 dni dookoła świata” – Obieżyświat, zdany na własne siły, postanowił zarabiać na życie jako:

- A) dozorca   B) akrobata   C) handlarz   D) kucharz

22. Fileas Fogg wyruszył w podróż dookoła świata, ponieważ chciał:

- A) zdobyć majątek dzięki wygraniu zakładu   B) poznać inne kraje i zwyczaje ludzi
 C) udowodnić, że planowana przez niego podróż jest możliwa   D) uniknąć aresztowania z powodu napadu na bank

23. Ida, bohaterka „Idy sierpniowej”, stanęła w obronie:

- A) swej przyjaciółki   B) gnębionego zwierzaka
 C) chorego staruszka   D) grzecznych, niewinnych dzieci

24. Malarz, bohater książki pt. „Szatan z VII klasy”, goszcząc u państwa Gąsowskich, ukradł z ich domu:

- A) zabytkowe drzwi   B) szkatułkę z biżuterią   C) cenny obraz   D) stary pamiętnik

25. Król Midas otrzymał ośle uszy, ponieważ:

- A) źle traktował zwierzęta   B) nie docenił gry Apolla   C) wykradł bogom nektar   D) obraził gości

26. Konkurs muzyczny rozegrał się między:

- A) Dionizosem i Orfeuszem   B) Afrodytą i Ateną   C) Apollem i Marsjaszem   D) Parysem i Menelaosem

27. Helena trojańska była żoną:

- A) Menelaosa   B) Agamemnona   C) Odyszeusza   D) Nestora

28. Achilles stanął do walki z Hektorem, aby pomścić:

- A) obelgi trojańskich wojowników   B) śmierć Patroklesa
 C) zniewagę Agamemnona   D) utratę Bryzeidy

29. Hrabia Roland zginął, ponieważ:

- A) był osłabiony chorobą   B) walczył w niesłusznej sprawie
 C) utracił swój sławny miecz   D) nie posłuchał rad Oliwiera

30. „Szedłem spać trzeźwo, a wstanę pijany” – mówi bohater fraszki Jana Kochanowskiego pt.:

- A) „Na dom w Czarnolesie”   B) „Na Konrata”   C) „Na lipę”   D) „O doktorze Hiszpanie”